

II. BÖLÜM

Oryantalizan Dönemde Görülen Formlar ve Teknik

Alabastron, içinde parfüm saklanan ve Attika atölyelerinde aryballoslarla birlikte bol üretilen bir kaptır. Adı alabaster denilen su mermerinden gelmektedir. Oryantalizan dönemin Attika'da ve Korinth'te Erken ve Orta evrelerinde bitkisel bezemelerin gruplandırılarak, kabın ağız altı ve gövde kısmında bezenmektedir⁸⁰(Lev XXV 68.).

Pyksis, Geç Geometrik-Erken Protoattik Dönem'den itibaren görülürler, varlıklarını bazı değişikliklerle bütün Attik Dönemi'nde sürdürürler. Orta Protoattik dönemden Erken Attik dönemine kadar görülen formlardır. Oryantalizan dönemde Attika ve Korinth'te doldurma motifleri ve bitkisel bezemelerin kullanıldığı, dönem ressamlarınca tercih edilen formudur⁸¹(Lev XXV 69.).

Kotyle, dışbükey gövdeli, dar halka kaideli, skyphostan biraz farklı derin bir kaptır. Dudak kısmı üzerinde iki yatay kulp bulunur. Erken Protoattik ve Protokorinth'te form biraz incelik, kaide daha genişler. Bezemede kazıma çizgiler başlar. Orta Protoattik'te ve Protokorinth'te form ince, uzundur. Kırmızı ve sarı renk boya kullanımı görülür. Korinth ve Attika'da Oryantalizan dönem boyunca geometrik ve bitkisel motiflerin yoğun olarak betimlenir⁸²(Lev XXV 70.).

Kotyle-Pyksis, Kotyleye benzer kapların kapaklı olarak tasarlanmış biçimidir. Bu form Hopper tarafından adlandırılmıştır. Kapaklı kotylelerin kökeni Geometrik Dönem'e dayanır. Kabın gövdesinde yani kotyle kısmında yer alan mahmuz biçimli kulplar, Geçiş döneminden itibaren görülürler. Genellikle Erken Oryantalizan dönemde Attika ve Korinth'te basit geometrik bezekler görülür⁸³.

⁸⁰ N.Şahin "Otterlo Ressamının İki Yeni Aryballosu" *EgeÜnv. AD, 1990, 177-182.*

⁸¹ E.Simon, *Die Griechischen Vasen*, München,1976, 11-53.

⁸² E.Simon, *Die Griechische Vase*, Tafeln, München,1976,605-627.

⁸³ E.Simon, 1976,605-627.

Kyathos Geç Geometrik dönemde ortaya çıkmıştır. Bu kap biçimi İ.Ö.750'den önce bilinmez. Bunlar tek ya da iki dik kulpu olan derin, küçük kaplardır. Genellikle çizgilerle süslüdür, ancak Protoattik ve Protokorinth döneme ait figür bezemeli bazı örnekler de bulunmaktadır⁸⁴.

Kalathos, kulplu ya da kulpsuz, sepet biçimli bir kaptır. Boyutları küçüktür ve kutsal alanlarda çokça ele geçmiştir. Protoattik ve Protokorinth dönem kalathosları çizgilerle bezelidir. Pyksis- kalathos, üzerine bir kapak ilave edilmiş kalathos biçimli kaptır. Geç Oryantalizan dönemde karışık bitkisel motiflerin sıkça bezenmektedir⁸⁵.

Kylixs, Gövdesi sığ bir çanak biçiminde olan, yatay kulplu ve geniş ayaklı, oldukça bilinen bir kap formudur. Attika ve Korinth'te Oryantalizan dönemin bütün evrelerinde periyodik bezeme gelişimini göstermektedir. Kylixler, Protoattik ve Protokorinth dönemden Erken Attik ve Erken Korinth döneme değin genelde çizgilerle bezenmişlerdir⁸⁶.

Madeni kapların örnek alınarak yapıldığı phialeler, Doğu kökenli bir kap biçimidir. Oryantalizan dönemin geç evrelerinde Attika ve Korinth örneklerinde birleştirilmiş bitkisel ve geometrik bezemelerden oluşan örneklere sahiptir⁸⁷.

Oinokhoe, Attika seramiğinde Geometrik dönemden itibaren varlığını sürdüren bir kap türüdür. Attika ve Korinth'te Oryantalizan dönem boyunca erken, orta ve geç evrelerde sıklıkla kullanılan kap formudur. Dönem özelliklerine göre bezeme gelişimi görülür. Oryantalizan dönemin erken evrelerinde geometrik bezemelerin yaygın oluşu geç evrelerde yoğunlaşan bitkisel palmetler ve rozetlerin çeşitliliği kabı doldurmaktadır⁸⁸(Lev XXVII 74.).

Olpe, yukarı doğru daralan oval gövdeleri, boyun kısmında içbükey bir profil gösterir. Gövdeleri figür ve bitkisel süslemeli bir ya da daha fazla kuşakla bezenmişlerdir. Daha çok Korinth atölyelerince tercih edilen formun Attika örnekleri

⁸⁴ İbid,1976,605-627.

⁸⁵ İbid,1976,605-627.

⁸⁶ İbid,1976,605-627.

⁸⁷ İbid,1976,605-627.

⁸⁸ P., Bocci "A Corinthian Oinohoe in the Archaeological Museum in Florance"
AJA,74,1970, 97-98.

de bulunmaktadır. Geç Oryantalizan dönemde yoğun bir Őekilde birleştirilmiş bitkisel bezemeler, geometrik bezemelerle birlikte grlmektedir⁸⁹(Lev XXVII 75.).

Amphora, Oryantalizan dönemde de sıkça kullanılmıŐtır. Kolonizasyonda etkin ticari mallar arasında yerini almıŐtır. Attika ve Korinth'te Oryantalizan dönem boyunca dönemin bezeme geliŐimine paralel olarak boyanmıŐlardır. Anadolu örneklerinde de bu döneme damgasını vuran iki merkezle benzer nitelikteki ürünler retilmektedir⁹⁰.

Tabaklar, kalın kenarlarını dıŐa doğru bir eğimle yükselen kaplardır. Attika ve Korinth tabakları, geniş, dztabanlıdır. Kalın kenarları dıŐa doğru bir eğimle yükselir. Bunlar bazen pinaks olarak da anılırlar. Tabak formu Geç geometrik dönemin mahmuz kulplu ritüel tepsilerinden esinlenerek geliŐtirilmiŐtir. Tabakların Oryantalizan dönem boyunca merkezde bitkisel ya da geometrik bir bezeme yer alarak onu çevreleyen birleştirilmiş bitkisel bezeme sistemi veya geometrik tarzlar dzenlenmektedir⁹¹.

Hydria, Attika'da az rastlanılan formlardan olmakla Korinth'te Attika'ya oranla sık görülen bir formdur. Bununla birlikte her ikimerkezde de en erken rnekleri Geometrik dönemde görülür. Oryantalizan dönem boyunca dönem özellikleri ile bağlantılı olarak bezeme gelişimi göstermektedir. Attika ve Korinth atölyeleri Hydriaları severek boyamıŐlardır⁹².

Dinos, Oryantalizan dönemde Attika vazoculuğunda dinos formu Korinth'ten alınmıŐtır. Geç oryantalizan dönemde daha sık tercih edilen form üzerinde koŐan hayvan figürlerin arasında rozetler kullanılarak karŐımıza örnekler çıkmaktadır. Kaplar üzerinde yaygın olarak kullanılan bezemeler; geometrik dönemin devamlılığı niteliğindeki geometrik çizgiler ile Doğu sanatının getirisi olan büyük bitkisel bezeklerdir. Palmeler, rozetler, lotuslar ve ressamların kendilerine özgü yarattıkları kaktüsler ile deęiŐik stilde bitkiler ve geometrik çizgiler, kırık çizgiler, avuŐ motifi, S motifleri doldurma motifi olarak kullanılmıŐtır⁹³.

⁸⁹ İbid,1976,605-627.

⁹⁰ E.Brann, "An Early Protoattic Amphora" *AJA*, 64, 1960, 71-72.

⁹¹ İbid,1976,605-627.

⁹² E. Brann,"An Early Protoattic Hydria" *AJA* 63, 1959, 178-179.

⁹³ J.M.Cook, "Protoattic Pottery", *BSA*,35,1934-5, 165-219.